

MARKKU ROPPONEN

KUHALA

JA KARMEA KASARIKESÄ

— TAMMI —

MARKKU ROPPONEN

KUHALA

JA KARMEA KASARIKESÄ

TAMMI

HELSINKI

MARKKU ROPPONEN

- Kuhala ja kaunankantajat, 2025
Kuhala ja kuoleman kurkkupurkit, Nuori
Kuhala 2, 2025
Kuhala ja alamaailmanpyörä, 2024
Kuhala ja vaiennut viulu, Nuori Kuhala 1,
2024
Kuhala ja hornankattila, 2023
Kuhala ja epätarkka-ampuja, 2022
Kuhala ja kaimaanin hymy, 2022
Kuhala ja kuuma kultahippu, 2021
Kuhala ja salaiset seuralaiset, 2020
Hautaustoimisto Wähähappinen, 2019
Koirapuistoromaani, 2018
Kuhala ja haudan pitkä varjo, 2017
Kuhala ja isku Helsingissä, 2016
Kuhala ja vapaa pudotus, 2015
Kuhala ja tuomitut, 2014
Kuhala ja jokimurhat, 2013
Kuhala ja yöjuna, 2012
Kuhala ja vanginvartijan mandoliini, 2011
Kuhala ja kevään ensi ruumis, 2010
Kuhala ja hautausmaan risteys, 2009
Suruaika päättyy, Kuhala, 2008
Kuhala ja kuoleman hipaisu, 2007
Kuhala ja takapihojen tuonenvarjo, 2006
Linnut vaikevat, Kuhala, 2005
Kuhala ja viimeinen kesävieras, 2004
Kuhala ja musta juhannus, 2003
Puhelu kiusaajalta (Kuhala ja puhelu
kiusaajalta), 2002
Lavastus, 2000
Elämymatka, 1999
Siivestäjät, 1997
Naisiin, 1995
Isän kädestä, 1995 (yhdessä Timo Parvelan
kanssa)
Viimeinen auringonnousu, 1994
Paholaisen kiireet, 1993
Mies katoaa sateeseen, 1992
Kuolemanuni, 1991
Pronssijuhlat, 1990

1. painos

© Markku Ropponen ja Tammi 2026

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-04-8222-0

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@tammi.fi

1.

Kauppias hätisti kärpäsen paperisuikasta ja risti kätensä vatsakummulleen. Hän seiso jalkakäytävällä puotinsa pääoven edessä yllään nuhjuinen essu, katseessa erottui synkkien ajatusten kirjo. Se että nuorempi konstaapeli Otto Kuhala saapui paikalle vasta nyt, sai kauppiaan huokaisemaan. Ilmeen tulkitsemiseen ei tarvittu ihmistuntemuksen erikoisosajaa. Kuhala tervehti muttei saanut selvää kauppiaan vastauksesta. Ei se kuitenkaan hyvän päivän toivotus ollut, vaan luultavammin motkotusta siitä, ettei virkavaltaa koskaan näkynyt silloin kun tarve oli suurin.

Kaljakorivaras oli iskenyt kymmenisen minuuttia aiemmin ja paennut pääkirjaston puoleista jalkakäytävää, ylittänyt kadun ja juossut Cygnaeuksen puistoon. Se oli ollut viimeinen näköhavainto. Kauppias pyyhki hikeä otsaltaan ja sanoi, että vielä viisi vuotta sitten olisi lähtenyt perään mutta nykykunnossa sepelvaltimopotilaana hänestä ei ollut takaa-ajoon. Kuhala kysyi tuntomerkkejä. Varas oli kuulemma lyhyt ja tanakka ja pukeutunut t-paitaan, tummiin housuihin ja monoihin.

– Monoihin, hiihtomonoihinko?

Kauppias nyökkäsi. Elettiin vuoden 1985 kesäkuun toista viikkoa, yli kolmenkymmenen asteen kavunnut elohopea

pani epäilemään, että ani harva vastaantulija osoittautuisi monomieheksi. Helle oli hellitelty viikkotolkulla eikä latuja ollut ihan hiljattain nähty. Kuhala sihtaili Cygnaeuksen puiston suuntaan ja arveli itsekseen, että asialla oli ollut joku desperado, joka pani enemmän painoa kurkunkostukkeelle kuin jalkineilleen.

– Niissä oli punaiset nauhat.

– Teillä on tarkat tuntomerkit.

– Se käveli hyllyjen välissä ja luimisteli. Haistoin vilungin mutta se iski justiin sinä hetkenä, kun käänsin selän. Tässä saa raataa perse ruvella, yhtään ei ole varaa palkata ylimääräistä henkilökuntaa ja sitten tulee monomies ja vie kaljakorin. Mitäs te aiotte tehdä?

Kärpänen surahteli paperisuikan ympärillä, liukuovet kävivät, ohi ajavan bussin kupeessa mainostettiin vaalea-paahtoista kahvia. Iltapäivälehdessä lööpissä poseerasi Gorbatsšov sormi opettavaisesti pystyssä.

Jos kauppias oli saanut tarpeekseen, niin oli Kuhalakin. Hän ei kuitenkaan voinut ruveta marisemaan kuinka ruvelle oma takalisto oli herennyt Kauppakadun passipoliisin hommissa, vaan arveli vain, ettei tekijä ollut ennättänyt kauas taakkoineen. Ravaaminen painava kaljakori kainalossa siinä kuumuudessa otti lujille kellä tahansa. – Vaikka olisi kuinka kokenut ja kuinka tanakka.

Otto hyppäsi polkupyörän satulaan, hyvästeli kauppiaan ja lupasi raportoida asian tiimoilta. Herkkäsointinen pirkello helähti hopeaisesti omia aikojaan, kun hän kiihdytti vauhtia.

Liikkuvan poliisin läntinen tulosityksikkö oli lahjoittanut Jyväskylän poliisille pari tusinaa poliisipolkupyörää, koska ei itse niitä tarvinnut. Pyörät oli hankittu Kiinasta, se oli voittanut tarjouskilpailun, ja niitä oli tullut merikonteissa

viisituhatta kappaletta tilatun sadankahdenkymmenen kokeiluluontoisen kappaleen erän asemesta. Lahjoituksia sateli ympäri valtakuntaa, passipoliisit kapusivat satulaan. Jättimäinen satsi yritettiin pitää salassa, pumaskoista ei löydetty pilkkuvirhettä, palautusprosessi takkusi ja ikävintä oli, että hiukan kotimaisia Jopo-pyöriä muistuttavien kulkupelien laatu oli keho. Olisi luullut, että polkupyöräilevien satojen miljoonien kiinalaisten keskuudesta olisi nousut etevääkin alan tuotesuunnittelua mutta kun ei. Muuan neitsytajelulla jalkansa telonut konstaapeli sanoi pinnansa palaneen sen jälkeen, kun takavanteesta olivat pinnat irronneet ja hän oli suistunut naamalleen.

Kuhala ohitti Uno Cygnaeuksen patsaan, väisti vastaan tulevia turisteja ja kiihdytti Vapaudenkadulle. Satula hakasi kannikoita, rapakaari rämisi ja runkoon kiinnitetyn juomapullotelineen toinen ruuvi petti niin, että muovinen karpalomehulekkeri kierähti ajoradalle ja halkesi. – Helvetti.

Hän jarrutti, ketjut irtosivat. Ohikulkijat tuijottivat, joku huudatti äänitorveaan, karpalomehu imeytyi kuuman asfaltin huokosiin ja lähipuskasta pyrähtänyt varpusparvi kunnioitti Oton slapstickiä ylilennollaan. Kuhala kirosi uudelleen ja talutti pyöränsä Lounaispuiston laululavan varjoihin ei niinkään siksi, että olisi ryhtynyt asentamaan ketjuja takaisin, vaan siksi, ettei varjoja parempaa näkömättömyyspulveria ollut tarjolla. Pyöränromuineen hän oli pelkkä vitsi eikä katukuvaan turvallisuutta tuova virkavallan edustaja.

Tämä oli hänen toinen vuotensa passipoliisina ja mikäli se hänestä oli kiinni, myös viimeinen, äskeinen Buster Keaton -kohellus alkoi jo olla liikaa. Kuhala istahti laululavan taakse ja päätti kyörätä pyörän Jyväsjärveen kunhan tokeentuisi. Jeparisortsien sepaluksen tietämille lennähtäneet

mehuroiskahduksetkin söivät uskottavuutta eikä niitä voinut siinä ruveta putsamaan. Otto ei ollut vielä kolmekymmentäkään ja havahtui silti toisinaan ajatukseen, että oli lakannut haaveilemasta. Passipoliisirutiinit olivat turruttaneet sen osan pääkopan sisältä, jossa unelmat muhivat. Rajakadun yksion eteisen peilistä tuijotti aamuisin mies, jonka silmissä ei pilkاهدellut tulevaisuudenuskoa hivenen vertaa. Yhtään ei mielialaa kohentanut, että yli vuoden kestänyt parisuhde oli tullut tiensä päähän.

Nyt nuo näköalattomuuden sävärit saivat Kuhalan huokaisemaan samaan tapaan kuin kauppias vain hiukan aiemmin. Irtisanomisilmoituksen luonnostelu kumminkin katkesi esiintymislavan kulman takaa kantautuvaan sihadukseen. Kuhala suori jaloilleen, oikoi kampeitaan ja loi kiinalaiseen munamankeliin tylyn silmäyksen. Sitten hän kiersi lavan eteläpäätyyn mistä ääni oli kuulunut.

Siellä istui lyhyt tanakka mies, jolla oli jalassaan punaisilla nauhoilla sidotut monot. Hän oli ajattanut hiuksensa pakko-työvankityyliin, profiili oli rosoinen ja olemus huokui kadun kasvatin kovuutta. Paljaassa ylävartalossa erottui tatuointeja ja olkapäässä vanha puukotusarpi. Penkin virkaa toimittava kaljakori oli verhottu t-paidalla, olut maistui ja aurinko paistoi. Tarkkaan ottaen Kuhala ei olisi halunnut puuttua asioiden kulkuun, koska olihan Sortti siestansa ansainnut. Ei ollut leikintekoa rynnä pakoön kaljakoria kannatellen.

Sortti oli tuttu notkuja Kauppakadulta, ja vähän Kuhala ihmettelikin, ettei kauppiaan antamista tuntomerkeistä ollut heti keksinyt, kenestä oli kyse. Monot olivat hämänneet, ei kai miehellä ollut sellaisia viimeksi ollut. – Terve, Sortti, Kuhala virkkoi ja hymyili. – Sulla on täällä tauko meneillään?

– Painu vittuun, Sortti sanoi, ei säikähtänyt vähääkään ja joi pullon tyhjäksi.

Joku oli kavunnut sillä välin lavalle kitaroineen ja alkoi esittää omaa riisuttua versiotaan Eppujen sen kesän hitistä Kitara, taivas ja tähdet. Miehet kuuntelivat trubaduuria ja miettivät siirtojaan. Oli selvää, ettei Sortti voinut kaapata koria taas syliinsä ja yrittää hatkalaan, mutta halusiko Kuhalakaan lähteä taluttamaan toista asemalle?

Sortilla oli venkulataustan lisäksi myös urheilutaustaa. Hän oli Lohen aloituskokoonpanon entinen sieppari. Ura oli tyssähtänyt vuosia sitten matsiin Seinäjoen Maila-Jusseja vastaan, kun Sortti oli saanut heidän karkilyöjensä kumurin otsaansa. Hyvä ettei ollut henki mennyt, vain näkö hiukkasen vasemmasta silmästä, ja sen jälkeen olikin alkanut alamäki, jota Kuhalakin oli päässyt työnsä puolesta seuraamaan.

– Mitä jos tehdään niin, että otat siitä korista pari pulloa ittelles, lähdet nostelemaan ja minä palautan loput kauppaan? Säästyään paperityöltä ja kaiken maailman harmeilta. Vaadin myös, ettet näyttäydy keskustassa enää tänä kesänä.

Sortti pani palamaan, avasi uuden pullon, otti viipyilevän kulauksen ja oli miettivinä. Trubaduuri hakkasi komppia ja lauloi, kuumuus väreili lehmusten yllä. Katsomossa istui kaksi varista.

– Sun tarttee ensin tulla ottamaan tämä kori. Mutta ennen kuin teet sen, niin mä haluaisin muistuttaa, että mä maksoin tämän.

– En usko.

Sortti tarkkaili puhaltamansa savurenkaan hälvenemistä, vilkaisi sitten Kuhalaa ja kysyi, halusiko tämä nähdä kuitenkin.

– Se auttaisi asiaa.

Vammautuneen silmän luomi roikkui, ohimolla erottui yhä laakalyönnin painauma. Sortti kaivoi taskustaan Moran, hivelä sen terällä kaulaansa ja sanoi Kuhalalle, että puukko

kävi kuitista ja takasi hänelle omistusoikeuden kaljakoriin ja että neuvottelut oli neuvoteltu. – Lähdes nyt kyttä ottamaan kiinni oikeita rikollisia.

Näki että kuumuus oli rassannut Sorttiakin ja että yhteistyökyky oli kaljakoria raahattaessa valunut asfalttiin. Miehen kunnioitus virkavaltaa kohtaan tuskin oli mainitsemisen arvoiseksi ennenkään lipsahtanut. Trubaduuri aloitti balladin Tom Doolesty ja jotenkin se sopi tunnelmaan. Auringonsäteet välähtelivät Moran terässä, etäältä kantautui lasten kiljahtelua. Kuhala otti pari askelta lähemmäksi Sorttia. Hän piti ehdotustaan yhä toteuttamiskelpoisena, mutta toisen käytös uhkasi nyt kaataa koko yhteistyösuunnitelman. – Anna se puukko tänne ja häivy. Yhtään pulloa et ota mukaasi.

Sortti vilkaisi Oton sepalusta. – Onko sulla tullut kuset housuun?

– Eiköhän Sortti lähdetä Hannikaisenkadulle, no niin. Ylös siitä, ala tulla.

Sortti joi pullon tyhjäksi, iski sen säpäleiksi ja nousi uhkaavaan kahareisiasentoon. Kuhala saisi valita, avattaisiinko hänen kurkkunsa puukolla vai pullolla. Trubaduuri ei tiennyt lavan syrjässä kehkeytyvän episodin luonteesta mutta latasi tulkintaansa hurjaa dramatiikkaa sitä mukaa kun Tom Dooleyn hirttäjäiset lähenivät.

Varikset lehahtivat matkoihinsa, lasten kiljahtelu läheni. Rikottu pullo ja puukko eivät edustaneet nykyaikaisinta lähitaisteluteknologiaa mutta kylläkin klassikkoa, jollaisiin paikalliset luuserit turvautuivat harva se kerta. Entinen pesäpalloilija löi valeiskun ilmaan ja tuntui olevan tosisaan. Oton olisi pitänyt kutsua apua jo ajat sitten mutta jos lavan tietämille oli tulossa lapsia, tilanne oli klaarailtava omin voimin. Hän peräännyti Sortin huitaisujen edeltä,

käski rauhoittumaan ja tapaili pamppuaan. – Pudota pullo ja puukko, käy polvillesi ja pane kädet niskan taakse!

Sortin suupielet kuplivat, silmukkaa sovitettiin Tom Dooleyn kaulaan. Biisistä selvisi parilla soinnulla, oli Kuhalakin sitä rämpytellyt mutta sävellajin löytäminen Sortin kanssa kävi yhä hankalammaksi. Passipoliisin työ oli parhaimmillaan luottamuksen rakentamista kaupunkilaisiin, opastusta ja neuvontaa, liikennevalistustyötä ja verkostoitumista, joskin tuota sanaa viljeltiin säästeliäästi vielä 80-luvulla. Puukkohippa Sortin kanssa lukeutui lieveilmiöihin mutta olihan Kuhala niitäkin varten koulutusta saanut.

Hän tunsi orapihlajan piikkien kutittelevan selkäänsä, perääntyminen tyssähti. He tanssahtelivat lavan takamaastossa, Kuhala osui pampullaan Sortin teräväreunaiseen olutpulloon, joka hajosi hiukan lisää ja sirpaleita singahti sinne tänne. Yksi niistä jäi törröttämään Sortin nahkaan solisluun alapuolelle. Mies tuijotti haavaansa hämmentyneenä, sai siitä lisäpuhtia ja syöksyi vanhan siepparin ketteryydellä, Mora edellä kohti keskiolutkekkereidensä pilaajaa.

Ja kompastui punaisiin monon nauhoihinsa.

Kun Sortti iski naamansa maankamaraan, lasinsirpale työntyi syvemmälle hänen rintaansa. Trubaduuri oli lopettanut Tom Dooleyn ja laskeutunut lavalta ihmettelemään Kuhalaa, joka löi Sortin rautoihin ja alkoi antaa ensiapua haveriin. Sirpale oli lävistänyt tatuoidun merenneidon kapean uuman. Trubaduuri sovitti kitaran taas kaulaansa ja tuumaili kai jotakin tilanteeseen sopivaa rallia mutta Kuhalan ilmeen nähtyään luikahti matkoihinsa.

2.

Komisario Mortimer Flimmerin eläkepäivät siinsivät muuttaman kuukauden päässä. Olisi luullut, että tieto helpottaisi ja että hän ottaisi viimeiset työviikot rauhallisesti, himmailisi, tyhjentäisi työhuonettaan ja valmistautuisi ojentamaan kätensä vipstaakille, joka avaisi laskutelineet vuosikymmeniä kestäneen poliisilennon jälkeen. Mutta ei, velvollisuudet oli hoidettava ennen vapaaherranpäiviä. Flimmeri oli vanhan koulukunnan kasvatti ja sen teeseissä vetelyyden synti tiesi oikotietä rappioon.

Urteet komisarion kasvoilla olivat syvenneet sitten viime näkemän. Hän tumppasi savukkeensa kilpikonnatuhkikseen, vilkaisu ohimennen Kuhalaan ja osoitti tuolia, jolle istua. – No, mitenkä siellä kentällä? hän kysyi ikään kuin ei olisi tiennyt.

Flimmeri oli lähettänyt Kuhalalle kutsun tulla juttusille. Tämä oli saanut niitä harvoin esimieheltään mutta tiesi, ettei nyt kannattanut myöhästyä. Saattoi vain arvailla, tulisiko huutia vai mitä. Lounaispuiston laululavan välikohtauksesta oli kulunut pari päivää, Sortti oli saanut haavaansa hoitoa ja yhden putkayön jälkeen vapautettu odottamaan mahdollista syytettä.

– Aika rauhallista. Moni suuntaa rannoille, keskustassa hikoileminen ei ole muodissa, Kuhala vastasi ja mietti, yrittikö Flimmeri hämätä ennen kuin alkaisi sättää.

– Entä ne saamamme polkupyörät?

Kuhala kohautti olkapäitään ja sanoi, ettei kiinalainen laadunvarmistus vakuuttanut häntä ja että jos polkupyörästä lähtee osa joka toisella polkaisulla, työturvallisuus ja liikenneturvallisuus vaarantuvat. – Viittaan tässä pari päivää sitten sattuneeseen takaa-ajotilanteeseen. Siitä oli pieni maininta Keskisuomalaisessa. Minun puolestani ne pyörät voidaan varastoida tai nakata järveen turon painoiksi. Meillä kotipuolen Havuvaarassa harrastettiin sellaista. Ei oikein huvittaisi joutua naurunalaiseksi.

Flimmeri nyökkäsi, nojautui taaksepäin tuolissaan ja mittaili katseellaan nuorta alaistaan. Sitten hän kumartui ottaakseen toisen savukkeen, eleistä huokui kokemuksen tuomaa rauhallisuutta. – Minä olen saanut positiivista palautetta työstäsi. Edeltäjäsi kähmäilyjen jälkeen poliisin mainetta ei ole ollut helppo kohentaa, mutta sinä olet osaltasi onnistunut siinä.

Kuhala nyökkäsi ryhtymättä tivaamaan tarkempia yksityiskohtia erinomaisuudestaan ja sanoi tehneensä vain parhaansa. Latteus otti korkeutta ja mureni kattoon. Oliko se oikea hetki pyytää palkankorotusta, ylennystä vai sittenkin irtisanoutua? Kuhala tunsi selkäpiissään vaikeasti tulkittavan ailahduksen, korjasi asentoaan ja arveli, ettei Flimmerin myötäkarvasilittely poikisi sen paremmin ekstraä tilipäivänä kuin parempia työtehtäviäkään. – Kyllä minua vielä muistetaan muistuttaa edeltäjäni ansioista mutta paras olla prosoitumatta.

– Hyvä niin, Flimmeri sanoi kykenemättä estämään varjoa, joka kohosi hänen kasvoilleen. Sen verran ikäviä puheita

mielestä Kalevi Sorsan punamultahallitus joutaisi väistyä, koska se ei, päinvastoin kuin väitti, ollut köyhän ja pienen ihmisen asialla, vaan palveli mammonan epäjumalaa ja edesauttoi moraalittomuuden hyökyaallon rojahtamista Suomen kansan niskaan. Demarit saisivat hävetä, puolue oli niin olevinaan työtätekevän asialla mutta samaa omiin taskuihin ahnehtimisen asiaa vain ajettiin kuin oikeistossakin. – Vai oletko samaa mieltä?

Takapihapolitikointi ei kuulunut Kuhalan bravuureihin, joten hän tyytyi sanomaan, ettei ollut perehtynyt asiaan mikä ikinä se olikaan. Totta puhuen aluekappalaisen jupina meni hiukan ohi korvien, koska yksi ja toinen seikka Flimmerin toimeksiannossa askarrutti – eniten tietysti salailu aikana, jona peeärrään kuului huolehtia viestinnästä ja informoida niin laajoja piirejä kuin suinkin.

– Kai poliisikin saa mielipiteensä ääneen sanoa, kai sinulakin sellainen on? Vai oletko demari, mitä? aluekappalainen haastoi ja kohotti mukiaan. – Sano mun sanoneen, että Kristusta parempaa takuumiestä et löydä. Kyllä sä sen opit, kunhan vuosia kertyy. No niin, tarttee tästä lähteä treenaamaan illan konserttiin... Mitäs pojalla on siinä lasissa?

- Haddingtonia.
- Onko se...?
- On, Kuhala virnisti.

Aluekappalainen pudisti päätään mutta jätti lausumatta varoitukset väkijuomien kauhistuksen kirouksesta ja tepasteli roskiksen ohi rappuunsa. Hetken kuluttua seinän takaa alkoi kuulua sähköurkujen tuuttailua ja virren hoilotusta.

Kuhala selasi Flimmerin antamia papereita, hypisteli saamiaan matkalippuja ja ”Hannikaisenkadun hätäkassasta” – kuten Flimmeri oli asian ilmaissut – irrotettua tuhannen viidensadan markan käteishivakkaa ja mietti, kuinka monta

rekrytanttia komisario oli käynyt läpi, ennen kuin oli pää-
tynyt häneen. Helveti, ei tietysti ainuttakaan, kunhan puhui.
Tuntui että Flimmeri oli ainoa, joka tiesi tästä hankkeesta.
Jos se ajautuisi hakaukseen lakikirjan säädösten kanssa, äijä
ennättäisi eläkkeelle ja kaikki sysättäisiin nuoren Kuhalan
niskoille.

Hän kaatoi itselleen toisen huikan, laimensi sitä vesitilkka-
sella ja mietti, voisiko kuitenkin luottaa komisarioon eikä
antaa epäluulon kalvaa. Mistä hän, keltanokkapassipoliisi
tiesi kaikkia poliisin toimintatapoja? Jos Flimmeri olisi
tykästynyt sooloiluun, kai hän olisi jäänyt kiinni aikoja sit-
ten. Holstin kaupunginosan vaatimattomassa omakotitalossa
asusteleva Flimmeri oli edennyt upeasti urallaan, tiesi jepari-
kommervenkit eikä hänen karheasta persoonastaan helposti
juonittelijan vikaa löytynyt. Kuhala lakkasi selaamasta pape-
reita, antoi itselleen synninpäästön ja arveli, että epäluulon
siemen oli tarttunut häneen Havuvaaran maaperästä. Omia
ominaisuuksia sopi jalostaa, kunhan niitä vähän tutkiskeli, ja
sitten oltaisiin taas rahtusen parempia ihmisiä.

Otto takoi vartin hiekkasäkkiä, kävi suihkussa ja kuunteli
seinän takaa kantautuvan virren säkeistöä, jossa kiusausten
näännyttämän ihmisen vaihtoehdot kävivät kovin vähiin,
niin kauan kun taivastien viitta verhoutui synnin usvaan.
Kohta aluekappalainen suuntaisi keskustan kapakoiden
edustoille konsertoimaan ja palaisi aamuyöstä.

Uutisissa kerrottiin, että keskitysleirilääkäri Mengelen
etsinnät oli lopetettu, koska brasilialaisesta haudasta löy-
dettyjen luiden todettiin kuuluvan hänelle. Kuhala joi vii-
meisen viskitipan ja ajatteli, että siinä oli mies, jonka nimen
mainitseminen karisti turhat luulot ihmiskunnan kehityk-
sestä parempaan suuntaan.

Helteen luvattiin jatkuvan aina juhannukseen.

3.

Jos vaikeudet eivät ala heti aamulla, milloin sitten? Leima puuttui. Kuhala oli matkustanut paikallisliikenteen bussilla Tourulaan, jossa toimi poliisin siviiliautojen tilapäinen varikko ja huoltoyksikkö. Mekaanikko Hyry oli yli kuusikymppinen ja jonkinlainen legenda alallaan. Hänellä oli poliisin paperit mutta joidenkin tuntemattomiksi jääneiden oikukkaiden vaiheiden jälkeen hän oli ajautunut korjaamaan talon autokalustoa. Uran suuntautumista konepellin alla piilevien probleemien ratkojaksi auttoi tietenkin se, että ne kiinnostivat Hyryä.

Hyry oli keskimittainen, tavattoman laiha ja kuoppaposkinen mies, joka jäteöljyltä haisevassa valtakunnassaan tarkkaili vierailijoita kuin viallista kaasutinta. Hyryltä oli turha odottaa tervehdystä ja huhuttiin, ettei hän osannut hymyillä. Hän oli asialinjan miehiä ja ketjupolttaja, vaikka kessuttelu oli kielletty korjaamopuolen tiloissa. Asiasta kerrottiin kahdessa haalistuneessa kyltissä.

- Sulta puuttuu leima tästä paperista.
- Onhan siinä Flimmerin allekirjoitus, totesi Kuhala.
- Se ei riitä.
- Soita Hannikaisenkadulle.

– Tästä puuttuu kaiken lisäksi tieto siitä, mikä auto halutaan. Se pitää yksilöidä, Hyry huomautti. Puuholkin varassa roikkuva sätkä väpätti suupielessä hänen puhuessaan.

Kuhala totesi mielessään, ettei kukaan ollut ainakaan liioitellut kuvaillessaan tiskin takana istuvan mekaanikon erikoista persoonaa. Eikö puhelimenpirautuksella muka voitaisi hoitaa puuttuva leima ja auton yksilöinti? Aika hankalaa olisi ajella bussilla Hannikaisenkadulle, sitten takaisin ja niin edelleen. – Vähän nyt sitä joustoa. Minulta menee koko päivä tämän kanssa vatvomiseen, vaikka suunnitelmat on ihan toisenlaiset.

Hyryn harmaissa silmissä välähti paha enteilevästi. Kerjäsikö märkäkorva hankaluuksia, no sehän passaisi. – Jos minä annan täältä kalustoa jokaiselle, joka tulee mankumaan sitä tällaisella paperilla, saisin kengänkuvan persekannikkaan alta aikayksikön.

Kuhala huokaisi ja vilkaisi sinne, missä Hyryn apupoika seisoi korjaamohallin ovensuussa puolisääreen ulottuvissa haalareissaan ja tuijotti haaveilevana kesätaivasta. Hän oli luultavasti jättänyt kesken tunkkien varaan nostetun Isuzu Bellett 1500:n helmojen kittauksen sinä hetkenä, kun Hyry oli kävellyt konttorin puolelle torppaamaan Kuhalan aikeet. – Mitä jos tehdään niin, että soitan kuitenkin Flimmerille ja kerron leimasta ja auton yksilöinnistä mutta myös siitä, että täällä toimittelee asioita mies, jonka yhteistyökyvyttömyydelle vetää vertoja vain vittumaisuus, jolla hän estää toisia suorittamasta virkatehtävää. Voin mennä puhelinkopille tuonne risteykseen, ettei teikäläisten luuri kulu.

Hyry oli parhaillaan palauttamassa Flimmerin puutteellista lupapaperia mutta kädenliike keskeytyi Kuhalan viimeiseen kipinöivään tarjoukseen. – Että mitä?

– Kuulit kyllä.

– Ei pidä suuttua. Teen vain velvollisuuteni.

– No siinä tapauksessa luovutat käyttööni auton. Se on kai täällä ykkösmeininki, vaikkei äkkinäinen sitä uskoisi.

– Kylläpä... no saatana... ei nyt sentään aleta nenälle hyppimään, Hyry takelteli niin, että sätkä putosi holkista ja sitten holkikikin suupielestä. Kukaan ei kai ollut vähään aikaan sanonut hänelle poikkipuoleista sanaa, ja kaiken huipuksi tämä päänaukoja oli pelkkä nulikka. Näytti kuin Hyryn olisi ollut vaikea saada henkeä. Hän kumartui haromaan pudonneita tupakkatarpeitaan ja löi päänsä tiskin reunaan, horjahti jakkaraltaan ja katosi hetkeksi Kuhalan näkyvistä mutta kapusi pian tuoliinsa ja lupasi Isuzun.

– Poika kittaa sen valmiiksi, sitten maalataan ja voit ajaa sen pois.

– Pitäähän maalin kuivua.

– Niin pitää mutta jos sulla on kiire, kuivuu se ajaessakin, Hyry sanoi hiukkasen nyrjähtänein äänenpainoin ja pyysi Flimmerin paperin takaisin. Hän kirjoitti siihen jotakin, iski leiman ja sanoi, että Kuhalan sopi odottaessa hörpätä kahvit.

– Keitin on nurkassa. Ja voileipäkeksiä.

– Jaaha, kiitos vaan, Kuhala virkkoi ja mietti oliko kovan kovaa vastaan paneminen sulattanut muutaman sentin Hyryn mielen jäätiköstä vai kaipasiko mies nimenomaan kulmikkaita asiakaskontakteja.

Kahvinkeitin oli kuorruttunut aikojen saatossa korjaamon myrkyhuuruilla, mutta jotakin lasikannussa silti hyljuili, kun Kuhala nosti sen ja alkoi kaataa kertakäyttömukiin – öljyinen paahto. Voileipäkeksit oli unohdettava, sillä pake-tissa juoksenteli muurahaisia.

Apupoika palasi ahertamaan Isuzun ääreen. Kuhala otti kulauksen ja irvisti, rasvamontusta pilkisti pää, joka katosi saman tien. Ensimmäinen etappi sijaitsi Toivakan takamailla

mutta oli selvää, että hän myöhästyisi. Apupojan kittailuvauhdissa ei ollut hurraamista ja Isuzu näytti päältä katsoen juhdalta, joka saattaisi uupua rutkasti ennen niitä takamaita. Kuhala tunsi kahvin korventavan mahaansa ja ruilautti loput hallin ovella menemään. Flimmerin toimeksianto toisi joka tapauksessa vaihtelua edestakaiseen taaperteluun Kauppakadulla ja sen lähikortteleissa.

– Puolentoista litran bensakone, seitsemänkymmentäyksi hevosvoimaa ja tollasen kanttimallin paksut pellit. Sillä on ajettu puoli miljoonaa kilometriä eikä se olisi ruostunut mutta ne postibussin ryöstäjät lasketti konepistoolilla sarran läpi. Onko pitkää reissua tiedossa?

Kuhalan viereen tupsahtanut Hyry oli kuin toinen mies sitten äskeisen. Ehkä hän oli mielialojensa heiteltävissä. Holkkisätkä roikkui tutulla paikallaan, kädessä höyrysi pahvimuki. Kuhala arveli ettei miljoona kilometriä täytyisi ja kysyi mistä postiryöstäjistä Hyry nyt puhui.

– On siitä kolmatta vuotta. Ne iski Toivakassa, siitä oli isosti lehdissä.

– Enpä taida muistaa. Onko Isuzu venttaillut paikkausta kolme vuotta?

– On se mutta sisätiloissa ja pressun alla sen jälkeen kun tekniikan pojat toi sen tänne. Jos kuulet epämääräistä helinää, se ei tule moottorista, vaan ne on niitä konepistoolin pateja, joita ei kannattanut rassata irti. Mulla on muuten samanlainen pati koteloituneena perseessä. Ryssän terveisiä Lotinan pellolta, kertoi yhä tuttavallisemmaksi heittäytynyt Hyry.

Hän tuijotti jonnekin etäisyyteen, juoksuhautavuosiinsa.
– Sulla on edessä turvallisia kilometrejä.

– Niin vissiin.

Hyry kävi sanomassa jotakin apupojalle, rasvamontusta nousi taas päälle ja katosi yhtä nopeasti kuin aiemmin. Hyry

heitti kahvinlopun suunnilleen samaan kohtaan kuin Kuhalakin. – Hyi helvetti... tinaamalla tuo pohjustus kestää kyllä paremmin mutta ei nää nykynuoret osaa tinata enkä minä ala niitä opettamaan.

Kitin päälle helmaan sutaistiin jotakin mustaa tervamaista mönjää, joka saisi kelvata Kuhalan reissuun. Maalin vuoro koittaisi myöhemmin. – Siinä on japsirassiksi aika tunnoton kytkin mutta kyllä sä sen opit, Hyry antoi viimeisen vinkin, kun Isuzu oli laskettu tunkeista ja Kuhala istui jo ratin takana.

Oli selvää, että auton ilmanvaihto hoitui avonaisen ikkunan kautta. Siinä ei ollut kehumista, koska aurinko helotti täydeltä terältään, vaikka keskipäivän lyönteihin oli vielä parisen tuntia. Kuhala totutteli ratin pyöriytykseen muutaman korttelivälin ja arveli kuulleensa pari kilahdusta, jotka vylleihin uponneet konepistoolin kudit olivat aiheuttaneet. Hyry ei ollut kertonut, miksi jepareiden siviili-Isuzu oli osunut ryöstäjien tulilinjalle, kuka oli saanut sarjan kintuilleen tai oliko tekijöitä saatu edes kiinni. Ehkä Toivakassa tiedettäisiin mutta se ei ollut päällimmäinen ongelma.

4.

Isuzun kohiseva radio lakkasi kuulumasta kesken tarinoinnin, jossa muisteltiin toukokuussa kuollutta muotoilijaa, akateemikko Tapio Wirkkalaa. Kuhala ajoi parkkiin ja sammutti moottorin. Loitompana erotui puunrunkojen lomitse keltaiseksi rapattua seinää ja torni. Vaikka oltiinkin Toivakan takamailla ja muutamaa tienvarsitölliä lukuun ottamatta elonmerkit olivat käyneet vähäisiksi, tänne oli luultavasti satsattu. Johan siitä kieli viimeisen tienpätkän ja pysäköintialueen asfaltointi. Rujosti entrattu, matkan jälkeen omiaan hönkäilevä Isuzu sopi vähän huonosti mustan puunatun Mersun viereen mutta kukaan tuskin huomauttaisi tyylirikosta. Poliisin resurssit olivat mitä olivat.

Kuhala kuunteli siivekkäiden sirkutusta, venytteli varttaan ja tepasteli pihapiiriin, jossa kokematonkin pani merkille puutarhurin ja maisemointieksperttien kädenjäljen. Satsauksissa ei tosiaan ollut säästelyä. Alkukesän kukkaloistoa elävöitti muutama pulppuava ja pirskahteleva suihkulähde, viivoittimen ja terävien saksien avulla parturoitu pensasaita sekä alas rantaan johtava hiekkakäytävä, jonka haravointikuviota olisi sääli talloa neljäkymmenenviiden numeron

RAHA HAISEE, SEN KUHALAN PARAS YSTÄVÄ HYVIN TIETÄÄ!

Eletään hellekesää 1985. Nuorempi konstaapeli Otto Kuhala ajautuu passipoliisin hommista tutkimaan rahanväärennös-juttua. Työpariksi hänelle vuokrataan sekarotuinen Jupe, joka kuulemma haistaa väärän rahan. Riemuhepuleissa ja nurmella kieriskelyssä se ainakin kunnostautuu.

Murhilta ei säästytä tälläkään kertaa. Kuviota hämmentää ratkaisematta jäänyt postiautoryöstö, pari laitapuolen kulkijaa sekä Oton kuuma kesäromanssi. Vihjeitä rikosten ratkaisuun on nihkeästi ja koettelemukset saavat nuoren konstaapelin jälleen harkitsemaan uranvaihtoa.

Tirkistely yksityisetsivä Kuhalan nuoruuteen jatkuu. *Kuhala ja karnea kasarikesä* on Nuori Kuhala -sarjan kolmas osa.

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-8222-0